והאמצעי אסור יתיב רב ברונא וקאמר להא שמעתא א"ל רבי אליעזר בר בי רב אמר רב הכי א"ל אין אחוי לי אושפיזיה אחוי ליה אתא לקמיה דרב א"ל אמר מר הכי א"ל אין א"ל והא מר הוא דאמר לזה בשלשול ולזה בזריקה שניהן אסורין א"ל מי סברת דקיימי כשורה לא דקיימי כחצובה

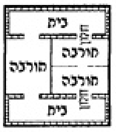

א"ל רב פפא לרבא לימא שמואל לית ליה דרב דימי דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו התם רשויות דאורייתא הכא רשויות דרבנן וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה אמר ליה רבינא לרבא מי אמר רב הכי והא איתמר שני בתים משני צידי רשות הרבים רבה בר רב הונא אמר רב אסור לזרוק מזה לזה ושמואל אמר מותר לזרוק מזה לזה א"ל לאו מי אוקימנא דמדלי חד ומתתי חד זימנין דמגנדר ונפיל ואתי לאיתויי: **מתני'** הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב והדר שם אינו אוסר עליו בית התבן ובית הבקר ובית העצים ובית האוצרות הרי זה עירוב והדר שם אוסר רבי יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית אינו אוסר: **גמ'** אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת כל מקום שאמרו (א) הדר שם אינו אוסר הנותן את עירובו אינו עירוב חוץ מבית שער דיחיד וכל מקום שאמרו חכמים אין מניחין בו עירוב מניחין בו שיתוף חוץ מאויר מבוי מאי קמ"ל תנינא הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב עירוב הוא דלא הוי הא שיתוף הוי בית שער דיחיד ואויר דמבוי איצטריכא ליה דלא תנן תניא נמי הכי הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת ובחצר ובמבוי ה"ז עירוב והתנן אין זה עירוב אימא ה"ז שיתוף במבוי לא מינטר אימא בחצר שבמבוי אמר רב יהודה אמר שמואל בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום פת שעל השלחן סומכין עליהן משום עירוב ואמרי לה משום שיתוף אמר רבה ולא פליגי כאן במסובין בבית כאן במסובין בחצר אמר ליה אביי לרבה תניא דמסייע לך עירובי חצירות בחצר ושיתופי מבואות במבוי והוינן בה עירובי חצירות בחצר והתנן הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת אינו עירוב אימא עירובי חצירות בבית שבחצר ושיתופי מבואות בחצר שבמבוי: רבי יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד וכו': היכי דמי תפיסת יד כגון חצירו של (ב) בוניים בן בוניים אתא לקמיה דרבי אמר להו פנו מקום לבן מאה מנה אתא איניש אחרינא אמר להו

פנו

והאמצעי אסור. לקמיה מפרש טעמא דעבידא כחצובה ושניהם הבתים סמוכים. ואע"ג דאיכא לאקשויי דבור דלעיל [ע"א] דמי לאמצעי שהרי שני הבתים סמוכין לאויר המבוי ולא משום שיש הפסק ארבעה בינו לכל א' הכא נמי איכא הפסק כל מלא חורבה האמצעית וכולה אסורה לזה ולזה אפילו רחבה כמה אמות וגבי מלא המבוי נמי ליסרו אהדדי לא תיקשי דאלו חורבה משתמשין בה תשמישות הרבה בין בסמוך בין ברחוק אבל הכא ליכא תשמיש אלא מילוי והוא ע"י הפלגת אויר ארבעה הוא: **אמר רב הכי.** בתמיה. דר"א סבר מדאמר רב אמצעי אסור ואע"פ שיש הפסק אויר חורבה בינו ולבתים ש"מ אדם אוסר על חברו דרך אויר סבירא ליה וטעמא דסמוכין מותרין משום דתשמישן קשה למילוים: **והא מר הוא דאמר כו'.** אלמא אף על גב דשלשול נוח מזריקה הואיל דאינו ממש לאחד מהן כפתח לא שרינן ליה לחד מינייהו והכא נמי מאחר דאינו כפתח לא לזה ולא לזה אע"ג דנחת לזה מזה ליתסרו: **מי סברת דעבידי כי שורה.** זו אצל זו שתהא החיצונה מפסקת בין הבית ולאמצעי דתיפסק אדעתך אדם אוסר דרך אויר סבירא לי דתיקשי לך סמוכין נמי ליתסרו: **לא דעבידי כחצוב'.** ושלשתן סמוכין לבתים האמצעי כנגד השתים כשלשה רגלי הקנקן הלכך הסמוכין מותרין דאין אדם אוסר על חברו דרך אויר והאמצעי אסור דשניהן משתמשין בה בשלשול ורשות שניהם היא ואף על גב דשתים הסמוכות פרוצות לאמצעי האוסר לא אחמור רבנן במקום שאין לו תשמיש גמור שיהא אסור משום פרוץ: **לימא שמואל.** דאמר [ע"א] אדם אוסר על חברו דרך אויר: **לית ליה דרב דימי.** דהא מקום שאין בו ארבעה כיון דלית ביה שיעור מקום הנחה דידיה לאו הנחה היא והרי הוא כאויר בעלמא וקאמר מותר בלא שום תיקון ושמואל הואלת זיז בעי: **רשויות דרבנן.** שניהן רה"י ואין אוסרין מזה לזה אלא מדרבנן: **מי אמר רב הכי.** זה משתמש בסמוך לו על ידי זריקה ואין חבירו אוסר עליו דרך אויר: **שני בתים.** של אדם אחד אסור לזרוק ואע"ג דכי סגי באויר רה"ר למעלה מעשרה קא סגי וקאמר דאוסר עליו אוירן של בני רה"ר אע"פ שאין להם כאן תשמיש: **דמידלי חד ומיתתי חד.** א' גבוה וא' נמוך שמא יזרוק מן הנמוך לגבוה ולא יגיע ויפול לרה"ר. ולשמואל דאמר מותר לא קשיא דידיה אדידיה דאמר אדם אוסר על חבירו דרך אויר דהא אמרינן ברשויות דאורייתא שמואל מודי: **מתני' את עירובו.** עירובי חצירות: **והדר שם.** בבית שער שבחצר: **אינו אוסר.** על בעל חצר ואין צריך ליתן את הפת דלאו דירה היא: **והדר שם.** אם השאיל בעל הבית בית התבן שלו לאחר לדור שם אוסר עליו כחצר הואיל ופתוח לחצר: **אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית.** שיש לבעל הבית מקום בדירתו של זה שנותן שם כליו להצניע: **אינו אוסר עליו.** דכל רשותא דחצר דידיה הוא כאילו דר עמו בבית: **גמ' חוץ מבית שער דיחיד.** דחצר של יחיד ומתני' בבית שער דחצר דרבים עסקינן: עירוב משום דירה דמערב להו לבתי דירה כאילו כל בני הבתים דרין כאן הלכך אי לא חזי לדירה לא מצי שרי אבל שיתוף לא משום דירה הוא דהא לא בתים שייכי ביה אלא חצירות הלכך לאו דירה בעינן אלא מקום המשתמר כגון חצר אבל אויר דמבוי לאו משתמר הוא: **תניא נמי הכי.** דמניחין בו שיתוף: **מסובין בבית.** משום עירוב: **מי מינטר ל"ג.** דטעמא לאו משום נטירותא הוא: **בבית שבחצר.** לאפוקי בית שבחצר אחרת: **בחצר שבמבוי.** לאפוקי חצר שאינה פתוחה לו: **(בוניים) בן בוניים.** עשיר ה) הוה ומשאיל בתים שבחצרו ג) לאחרים והיו לו כלים בכולן שמתוך עושרו היו לו כלים הרבה: **פנו מקום לבן מאה מנה.** כלומר מקום חשוב:

פנו

לימא שמואל לית ליה דרב דימי. פירוש רש"י נראה עיקר דקאי אההיא דבור שבין ב' חצירות דקסבר שמואל אדם אוסר על חבירו דרך אויר אע"פ שהוא תשמיש גרוע ומשני התם רשויות דאורייתא וליכא למיחש שמא מתוך כך יבא לטלטל מרה"י לרה"ר דאיסורא דאורייתא מידע ידע אבל הכא דאי לאו דאסרי אהדדי שמא מתוך כך יטלטל מחצר לחצר ור"ת פירש בע"א ואין נראה פירושו: **ומי** אמר רב הכי. פי' דאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר והא אתמר שני בתים כו' וקס"ד טעמא דאוסר לזרוק משום דסגי באויר רה"ר למעלה מעשרה וקאמר דאוסר עליו אוירן של בני רה"ר אף על פי שאין להם כאן תשמיש וכן פי' בקונטרס ומדשמואל אדשמואל לא מצי למיפרך דאין תשמיש דאויר הכא חשיב כההיא דלעיל אבל לרב פריך מכל שכן ורש"י פירש דלא פריך שמואל אדשמואל משום דברשויות דאורייתא מודה: **לאו** מי אוקימנא כו'. בשבת פרק הזורק (דף ק.) מוקי לה הכי משום פירכא אחריתי וק"ק דהתם נמי קאמר ולאו מי אוקימנא: **בית** התבן כו' הרי זה עירוב. ואפילו אין שם תבן דלענין הנחת עירוב לא בעי אלא דחזי לדירה אבל הא דקאמר בפ' הדר (לעיל ד' עב:) דבית התבן אוסר היינו דוקא כשיש שם תבן כמו שאר' יהודה אינו אוסר אלא מקום דירה והיינו דוקא כשדר שם בשבת דבעינן מקום פיתא או מקום לינה והא דקתני הכא הדר שם אוסר עליו דווקא שאין לבעל הבית שם תבן דאם יש שם תבן הוי כאילו דר עמו שם בבית לר' מאיר דחשיב בית התבן כמקום דירה בפרק הדר ולא אסרי אהדדי: **עירוב** הוא דלא הוי הא שיתוף הוי. קשה לאשכחן דקרי עירוב לשיתוף בפ' הדר (לעיל ד' עא.) בעל הבית שהיה שותף לשכניו לזה ביין ולזה ביין אין צריכין לערב ולקמן בפרק כל גגות (דף צא:) קאמר מאי לא עירבו לא נשתתפו:

דעריבי

עין משפט נר מצוה

יח א ב מיי' פט"ו מהלכות שבת הלכה ח סמג לאוין סה טור ש"ע א"ח סי' שנג סעיף א:

יט ג מיי' פ"א מהלכות עירובין הלכה טז סמג לאוין א טוש"ע א"ח סי' שסו סעיף ג:

כ ד מיי' פ"ד שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סי' שע סעיף א:

כא ה מיי' פ"א שם הלכה טו יז סמג שם טוש"ע שם סי' שסו סעיף א:

כב ו מיי' שם הלכה יט טוש"ע שם סי' שסו סעיף יא:

◆

רבינו חננאל

והאמצעי שניהן אסורין כו'. ש"מ כיון שכל אחד מהן משתמש בסמוך לו אין אדם אוסר על חבירו דרך אויר. א"ל ר' אלעזר לרב, והא מר הוא דאמר, כלומר אתה אמרת כל לזה בשילשול ולזה בזריקה שניהן אסורין בו, (להני) [והני] חורבות כי לזה בזריקה ולזה בשילשול נינהו. א"ל מי סברת דעבדין כשורה. פי' כשורה בסדר אחת, [לאו] (,בו)(כ)חצובה. דעבדין כבין כי יווני. והאמצעית היא בין שתי החצירות, ושתים החיצונות נמשכות ויוצאות מחוץ לחצירות. ואין משתמשות החצירות הללו בתוך שני החורבות הללו אלא על ידי זריקה. מיהו זריקה מן החצר על החורבה תבוא מלמעלה למטה וזריקה מן החורבה לחצר היא ממטה למעלה. לפיכך זריקה של חצר היא בנחת, וקרובה היא לשילשול, לפיכך נותנין לה. וזריקה של חורבה בקשה היא א), פי' (ב)(כ)חצובה. מתלת להדף, כשורה עומדת על הסדר אחת עם אחת. ומקשינן ומי אמר רב הכי והאיתמר שני בתים בשני צידי רשות הרבים, רבה בר רב הונא אמר רב אסור לזרוק מזה לזה, ושמואל אמר מותר. ומפרקינן ולאו אוקימנא דחד מידלי וחד מיתתי וזימנין דמיגנדר ואתי לאתויי. א"ל רבינא לרבא נימא שמואל דאמר גג הסמוך לרשות הרבים צריך סולם קבוע ב) להתירו בטילטול מרשות [הרבים], לית ליה הא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן מקום שאין בו אלא ד' על ד' מותר לבני רשות הרבים ולבני רשות היחיד לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו. אמר ליה ברשויות של תורה הכי נמי דאית ליה, כי קאמרי' הכא ברשות דרבנן. וחכמים עשו חיזוק לדבריהם יותר משל תורה, ותוב אמרינן ומי אמר רב אין אדם אוסר על חבירו דרך אויר והא איהו דאמר בשתי גגין בשני צידי רשות הרבים אסור לזרוק מזה לזה. ודחינן ולאו מי אוקימנא כגון חד מידלי וחד מיתתי כו'. [מתני']. הנותן עירובו בבית שער אכסדרא ומרפסת אינו עירוב. והדר שם אינו אוסר, אמרי משמיה דרב כל מקום שאמרו חכמים הדר שם אינו אוסר על בני חצר [הנותן עירובו שם אינו עירוב] חוץ מבית שער דיחיד, ובית שער דקתני במתני' בית שער דרבים. ירושלמי הדא את אמרה (דתמר) בבית שער של יחיד אבל בבית שער של רבים הרי זה עירוב. והדר שם הרי זה אוסר עליו ג). רבי ר' ינאי אמרי אפילו יתד לתלות בו מנעלו, ואפי' טבלה או עששות. רב [אמר] ובלבד דבר הניטל בשבת וכו'. [וכל מקום שאמרו אין מניחין] בו עירוב, כגון אכסדרא ומרפסת וכיוצא בהן, עירוב אין מניחין בהן, אבל מניחין בהן שיתופי מבוי, חוץ מן אויר (למבוי) [המבוי] שאפי' שיתופי מבוי לא. תניא נמי הכי כו'. אמר רב יהודה אמר רב בני חבורה שהיו מסובין וקדש עליהן היום פת שעל השלחן סומכין עליו משום עירוב. והני מילי במסובין בבית שבחצר, ושיתופי מבוי בחצר שבמבוי. ר' יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית אינו אוסר עליו. פי' אם יש בית בחצר ויש שם באותו הבית לבעל חצר כלים או סחורה מונחין באותו הבית, ומשתמש בה וזכה. כיון שיש שם מקצת רשות לבעל החצר הדר שם אינו אוסר עליו. היכי דמי תפיסת יד, א"ר חנינא כגון חצירו של בן שם שהיה עשיר גדול, ויש בכל הבתים שבחצירו כלים וסחורות, ואין שם בית שלא היה לו חפץ בתוכו שהיו לו נכסים הרבה.

מסורת הש"ס

א) [צ"ל אלעזר], ב) [לעיל עד.], ג) שבת ח: לעיל ט. עו. ולקמן פו. קא:, ד) [לעיל עו. וש"נ], ה) שבת לו., ו) לעיל עו. [סוכה ג:], ז) בסדר המשנה בירושלמי ובר"ף הגי' עליו, ח) [עי' תוס' לעיל עט: ד"ה ורבי יוחנן], ט) לעיל עג: [ע"ש], י) סוכה ג., כ) [גירסת הערוך ע' בנן בן בנס], ל) פ"א כי אתא, מ) יש גורסין בן בוניים תלמידו של רבי [רש"ל ע"ש], נ) בפ"א: שבחצרו,

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' כל מקום שאמרו חכמים הדר: (ב) שם חצירו של בן בוניים:

◆

גליון הש"ס

גמ' שיתופי מבואות בחצר שבמבוי. עיין לעיל דף פח ע"א תד"ה ומיקני להו. ועוד לעיל דף עה ע"ב תד"ה בפת:

◆

מוסף רש"י

אחוי לי אושפיזיה. לאויל ואושפיזיה (לעיל עד.). **מקום שאין בו ד' על ד'.** עמודים רוחב ועומד בין רה"י לרה"ר ויש לו היקף כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד' היה נקרא רשות לעצמו והוי כרמלית ואסור לכאן ולכאן, אבל עכשיו נקרא מקום פטור ומותר לכאן ולכאן לכתף עליו משא שלהן (לעיל עז.) הואיל וליכא מקום חשוב לאו רשות באנפי נפשיה הוא ובטיל להכא ולהכא (לעיל פ.). **ובלבד שלא יחליפו.** דלא לימרו דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד ואתי לאיסורי הוצאה בשבת (שם) ידרבנן היא, דאילו חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו, והכא עקירה מרה"י גמורה והנחה למקום פטור, ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה (לעיל עז.). **יותר משל תורה.** יותר ממה שעשתה תורה לדבריה (זבחים קא.). **אסור לזרוק מזה לזה.** ואפילו הן שלו, דאילו משלו לשל חבירו לא הוה שרי שמואל (שבת צז.). **דמדלי חד ומתתי חד.** דמתוך כך צריך לאמן ידו מגבוה לנמוך או מנמוך לגבוה טריד בה ודילמא לא זריק על הגג ונופל לרה"ר ואתי לאתויי, ולהכי נקט ואתי לאתויי דאילו משום נפילת רה"ר ליכא חיוב חטאת, דמתעסק הוא אצל הוצאה דלא נתכוון לזריק לרה"ר (שם). **הנותן את עירובו בבית שער.** עירוב הגבוי מבני החצר ונתנו בבית שער, היינו בית קטן לפני שער החצר, או מבפנים או מבחוץ, ושומר הפתח יושב שם (סוכה ג:). **אכסדרא.** שלפני הבית שקורין פורטק"א (שם). **ומרפסת.** עלייה ארוכה על פני החצר על פני רשות הרבים וזה פתחים הרבה לפי מחילותיה, ודיורין בכל אחת ואחת ועושין מרפסת ארוכה לפני הפתחים כאורך עלייה וכולן עולים בסולם אחד למרפסת ודרך המרפסת נכנסין ויוצאין כולן, מרפסת אלוי"ר, סולם אשקל"א (שם). **אינו עירוב.** דלא חזי לדירה, שכל היוצא ונכנס עובר עליו (שם). **עירובי חצירות בבית שבחצר ושיתופי מבואות בחצר שבמבוי.** דעירוב החצר לצירוף הבתים הוא להיות כולם כדרים בבית אחד, הלכך בעינן בית הראוי לדירה, ושיתוף המבוי אינו אלא לצרף החצרות וחצרות לאו דירה נינהו והלכך לא בעי דירה אלא כאוירה של חצר דיו ובמקום משתמר, ויהיו כל החצרות כולן כאילו תשמישן להיות אחד (סוכה ג:).

א) נראה דצ"ל וקרובה היא לשלשול וזריקה של חורבה נקשה היא לפיכך נותנין לזה שבנחת. ב) דצ"ל שלא יאסרו עליו בני ר"ה. ג) נראה דדברי הירושלמי אלו בשם ר' ינאי קאי אדברי ר"י במשנה וצריך להגיהן אחר הדיבור היכי דמי תפיסת יד.